

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 17, LT-01505 Vilnius, tel. (8 5) 261 2363,
faks. (8 5) 212 4335, el. p. sumin@sumin.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188620589

2019-07-01 Nr. 6-2290

VALSTYBĖS VALDOMŲ ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ TINKLŲ 2018 METŲ ATASKAITA

1. Valstybės valdomi elektroninių ryšių tinklai

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija (toliau – Susisiekimo ministerija) Valstybės valdomų elektroninių ryšių tinklų ataskaitą (toliau – Ataskaita) rengia vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. gruodžio 18 d. nutarimo Nr. 1056 „Dėl Valstybės valdomų elektroninių ryšių tinklų plėtros planavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas) 3.1 papunkčiu, nustatančiu, kad „*Susisiekimo ministerija turi teisę gauti informaciją iš ministerijų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaigų ir įstaigų prie ministerijų, kitų Lietuvos Respublikos Vyriausybei atskaitingų valstybės institucijų ir įstaigų, valstybės įmonių ir viešųjų įstaigų, kurių savininkė yra valstybė, apie valstybės valdomus elektroninių ryšių tinklus ir kasmet iki liepos 1 d. šių duomenų pagrindu parengia ir savo interneto svetainėje skelbia ataskaitą.*“

Nutarimu patvirtinto Valstybės valdomų elektroninių ryšių tinklų plėtros planavimo tvarkos aprašo 3.2 papunktyje įtvirtinta valstybės valdomas elektroninių ryšių tinklo sąvoka:

Valstybės valdomas elektroninių ryšių tinklas – elektroninių ryšių tinklas, kuris yra įrengtas ar kurį planuojama įrengti valstybės ir (ar) Europos Sąjungos struktūrinių fondų, valstybės įmonės ar viešosios įstaigos, kurių savininkė yra valstybė, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto ir kitų valstybės pinigų fondų lėšomis.

Atsižvelgiant į valstybės valdomas elektroninių ryšių tinklo (toliau – tinklas) apibrėžtį, šioje Ataskaitoje pateikta informacija apie šiuos tinklus:

- VŠĮ „Plačiajuostis internetas“ valdomą tinklą;
- VĮ „Oro navigacija“ valdomą tinklą;
- VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos valdomą tinklą;
- Lietuvos mokslo ir studijų institucijų kompiuterių tinklą LITNET;
- Vidaus reikalų ministerijos valdomą tinklą.

Pažymėtina, kad Nutarimo 3.2 papunktyje nustatyta, kad nutarimas netaikomas valstybės elektroninių ryšių tinklų valdytojams, valdantiems nacionalinio saugumo ir gynybos interesams naudojamus elektroninių ryšių tinklus. Vadovaudamasi šia išimtimi, informacija apie Krašto apsaugos ministerijos ir įstaigų prie ministerijos valdomus elektroninius ryšių tinklus nebuvo teikiama ir nėra įtraukiama į šią Ataskaitą.

Per 2018 metus, vadovaujantis Nutarimu patvirtintame Valstybės valdomų elektroninių ryšių tinklų plėtros planavimo tvarkos apraše nustatyta tvarka, Susisiekimo ministerijai buvo pateiktas vienas kreipimasis dėl tinklų plėtros.

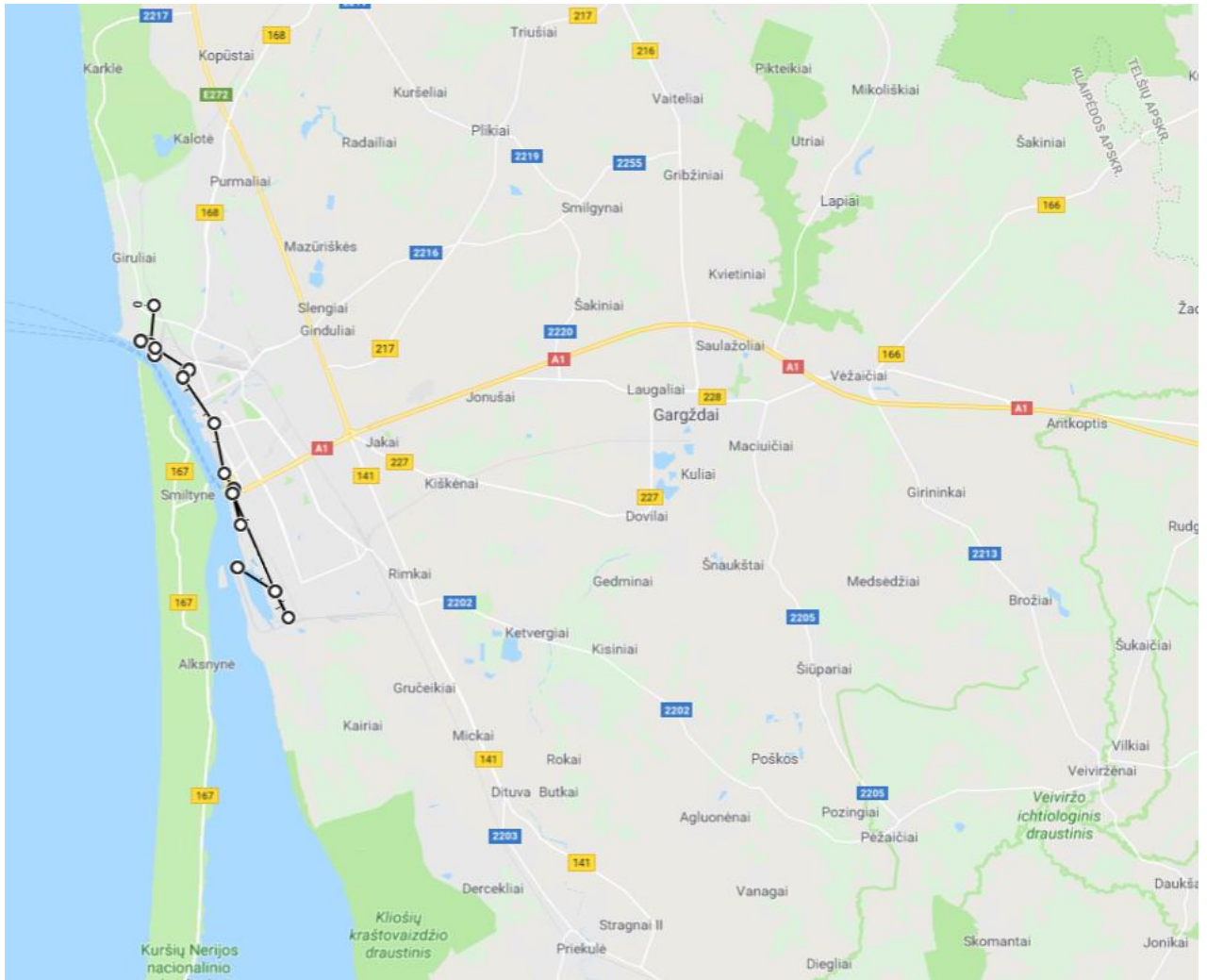
Susisiekimo ministerija, išnagrinėjusi Informatikos ir ryšių departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pateiktą informaciją dėl planuojamos Vidaus reikalų telekomunikacinio tinklo plėtros, įrengiant 24 šviesolaidinių skaidulų kabelio jungtį tarp objektų, esančių adresais Jankausko g. 2, Vilnius ir Sietyno g. 24, Vilnius, neprieštaravo minėto tinklo plėtrai.

Susisiekimo ministerija, rengdama Ataskaitą, surinko duomenis iš VŠĮ „Plaçiajuostis internetas“, VĮ „Oro navigacija“, VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos, Kauno technologijos universiteto ir Vidaus reikalų ministerijos. Institucijų ir organizacijų buvo prašoma pateikti šią informaciją:

- duomenis apie turimą kabelinę infrastruktūrą ir tinklo įrangą (movos, linijos ir jų ilgis, sujungimai ir jų adresai, pralaidumas, amžius, garantija ir kt.);
- duomenis apie tinklo mazgus/patalpas, kuriuose yra/gali būti montuojamos telekomunikacinės spintos, nurodant mazgo adresą, mazgo koordinatės, mazgo patalpų plotą, laisvą vietą įrangos talpinimui, ar nėra apribojimų (galios ir pan.);
- duomenis apie perkamas tinklo ir įrangos ar jos talpinimo paslaugas, nurodant paslaugų naudojimo adresus, paslaugos tipą (skaidulų nuoma, duomenų perdavimas xMbps, interneto prieiga, patalpų nuoma ar kt.), paslaugų tiekėją, kainas ir įsipareigojimų trukmę;
- finansinę informaciją apie valdomų tinklų įrengimo sąnaudas (angl. *CAPEX*) ir šių tinklų administracines veiklos sąnaudas (angl. *OPEX*), taip pat turimą sąnaudų apibendrintą detalizaciją (įranga, kabelinės linijos, palaikymas, žmogiškieji ištekliai ir kt.) už praėjusius 2018 metus;
- informaciją apie planuojamus įrengti naujus ar plėtoti esamus tinklus ir jiems numatytą biudžetą bei finansavimo šaltinius.

Pagal institucijų ir organizacijų duomenis, pateiktus atsakant į šią užklausą, toliau Ataskaitoje pateikiama apibendrinta informacija apie tinklus.

1.1. VI Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos (KVJUD) valdomas tinklas

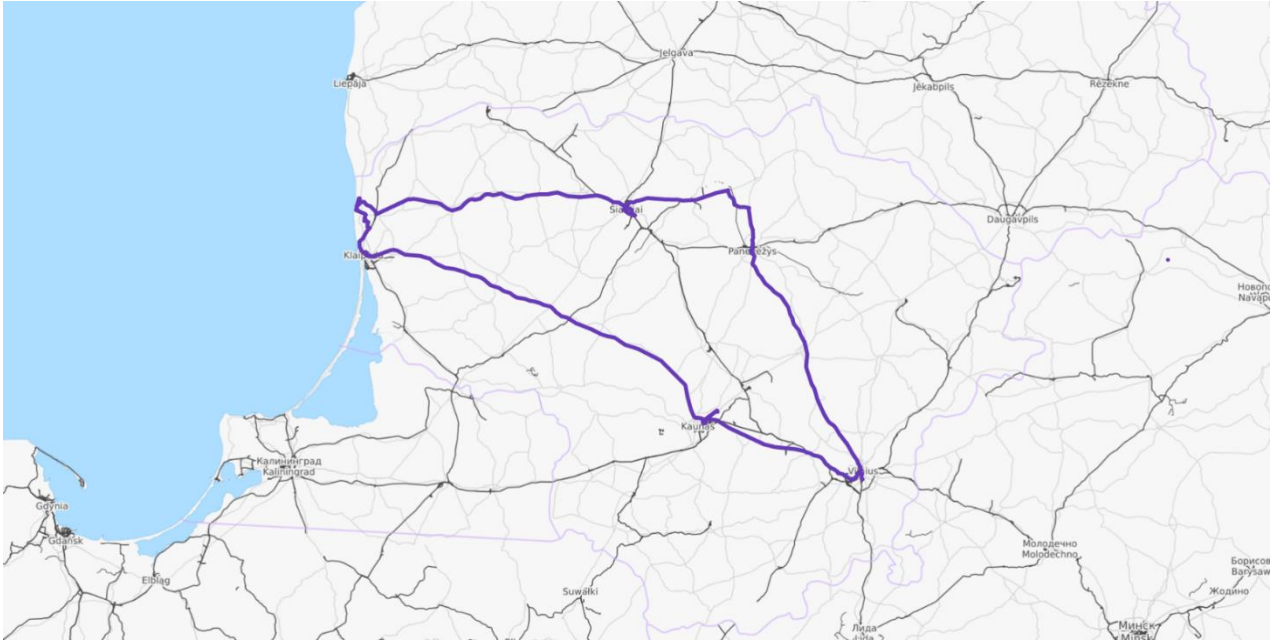

Bendras KVJUD valdomų linijų ilgis – 20,6 km (*žemėlapis orientacinio pobūdžio, linijų maršrutai žemėlapyje neatitinka faktinės jų vietos*).

KVJUD tinklas jungia išskirtinai tik šios įstaigos objektus. Tinklo įrengimo sąnaudos (angl. *CAPEX*) per 2018 m.: 5,4 tūkst. Eur., administracinės veiklos sąnaudos (angl. *OPEX*) per 2018 m.: 35,3 tūkst. Eur.

Papildomai pažymėtina, kad KVJUD yra įtraukta į Susisiekimo ministerijos reguliavimo srities įmonių ir akcinių bendrovių valdomų elektroninių ryšių tinklų optimizavimo modelį, todėl informacija apie KVJUD tinklo laisvus resursus, t. y. tinklo mazgus ar patalpas, kuriuose gali būti montuojama telekomunikacinė įranga, ir informacija apie tinklu siūlomas teikti paslaugas, jų teikimo sąlygas yra skelbiama viešai <https://www.placiajuostis.lt/lt/tinklų-optimizavimas>

1.2. VI „Oro navigacija“ (ON) valdomas tinklas

ON tinklą sudaro Tarpmiestinis duomenų perdavimo tinklas ir Prieigos prie tinklo įranga.

ON valdomas tinklas yra vienas iš esminių elementų, užtikrinant ryšių, navigacijos ir stebėjimo paslaugų teikimą. Ryšių, navigacijos ir stebėjimo paslaugos - tai įrangos (radarai, navigacijos švyturiai, radijo ryšio ir antžeminio ryšio įrenginiai ir kt.) ir paslaugų visuma, padedanti valdyti skrydžius realiu laiku bei leidžianti patiems orlaiviams nustatyti jų padėtį erdvėje.

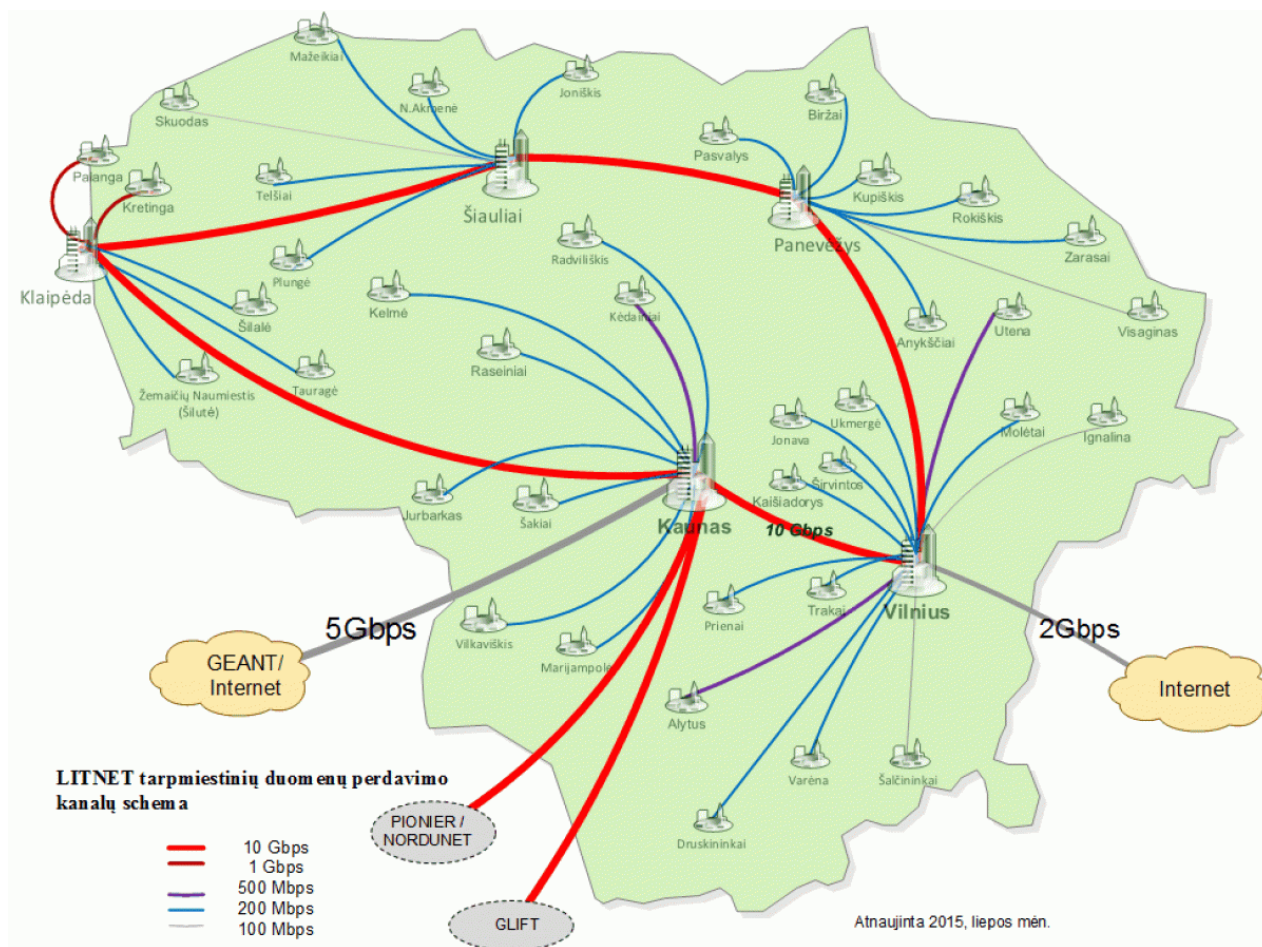
Tinklo paslaugoms teikti reikalingą infrastruktūrą bei įrangą prižiūri ON darbuotojai. Sutarčių su trečiosiomis šalimis dėl įrangos palaikymo nėra, sąnaudas sudaro turimos įrangos nusidėvėjimas.

ON tinklo administracinės veiklos sąnaudos (angl. OPEX) per 2018 m. 564,9tūkst. Eur., tinklo įrengimo sąnaudos (angl. CAPEX) per 2018 m.: 122,5 tūkst. Eur.

2018 m. gruodžio 5 d. valstybės įmonės „Oro navigacija“ ir UAB „Ryšių statyba“ pasirašė Šviesolaidinio kabelio Kaunas-Karmėlava išplėtimo ir statybos darbų rangos sutartį. Vadovaujantis minėta sutartimi, bus įrengta nauja šviesolaidinio ryšio linija, kuri sujungs Kauno skrydžių valdymo centrą su įmonės duomenų mainų tinklu.

Papildomai pažymėtina, kad ON yra įtraukta į Susisiekimo ministerijos reguliavimo srities įmonių ir akcinių bendrovių valdomų elektroninių ryšių tinklų optimizavimo modelį, todėl informacija apie ON tinklo laisvus resursus, t .y. tinklo mazgus ar patalpas, kuriuose gali būti montuojama telekomunikacinė įranga, ir informacija apie tinklu siūlomas teikti paslaugas, jų teikimo sąlygas yra skelbiama viešai <https://www.placiajuostis.lt/lt/tinklų-optimizavimas>.

1.3. Lietuvos mokslo ir studijų institucijų kompiuterių tinklas LITNET

LITNET jungia mokslo, studijų ir švietimo institucijų kompiuterių tinklus. Prie šio tinklo prijungtomis institucijoms gali būti teikiamos duomenų perdavimo paslaugos, diegiami inovatyvūs kompiuterių tinklo ir paslaugų sprendimai.

LITNET infrastruktūrą valdo LITNET techniniai centrai, kurių funkcijas vykdo Kauno technologijos universitetas, Vilniaus universitetas, Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Vytauto Didžiojo universitetas, Klaipėdos universitetas, Šiaulių universitetas.

LITNET techninių centrų funkcijas vykdančios universitetai sudaro Jungtinės veiklos sutartį ir paskiria LITNET lėšų administravimą bei darbų, numatytų LITNET veiklos metiniuose planuose ir sąmatose, vykdymo organizavimą ir koordinavimą pavesti vienam iš šių sutartį sudarančių universitetų ir jį įvardinti Administruojančiu universitetu. Universitetai susitaria Administruojančio universiteto funkcijas pavesti KTU.

LITNET paslaugų teikimo tvarka yra patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 18 d. įsakymu¹ Nr. V-1348. Tvaroje yra išvardinta kokioms institucijoms LITNET gali teikti paslaugas:

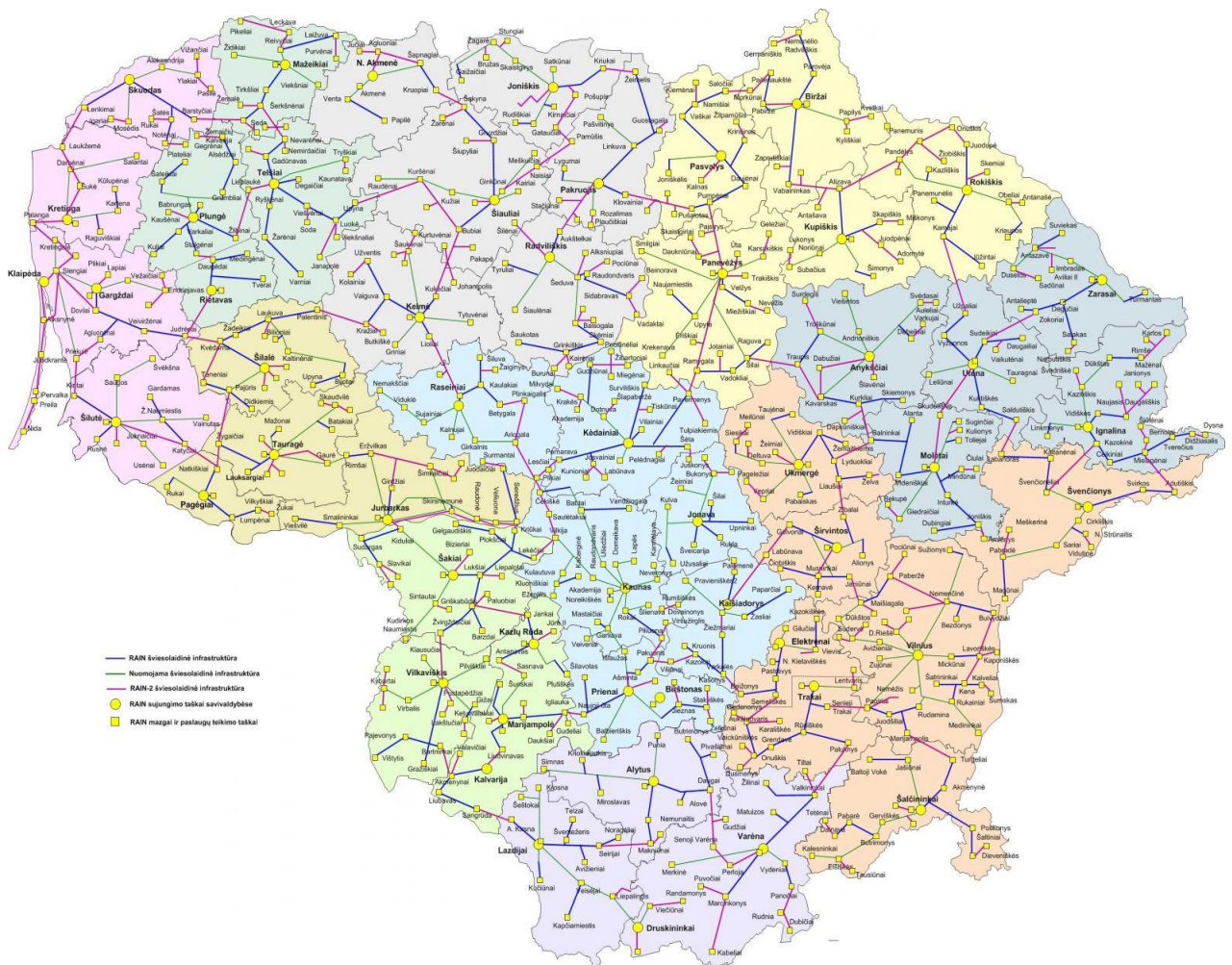
- mokslo ir studijų institucijos, atitinkančios Mokslo ir studijų įstatymo nuostatas;
- švietimo institucijos, atitinkančios Švietimo įstatymo nuostatas;
- institucijos, teisės aktų nustatyta tvarka vykdančios Švietimo įstatyme bei Mokslo ir studijų įstatyme numatytas funkcijas, šių funkcijų vykdymui;
- institucijos, vykdančios Švietimo įstatymo bei Mokslo ir studijų įstatymo nuostatas atitinkančias programas arba projektus, šių programų ar projektų vykdymui;
- kultūros institucijos, tenkinančios viešuosius poreikius (bibliotekos, muziejai ir kt.).

¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.405853>

Įrengti naujų tinklų LITNET neplanuoja.

Išsamios finansinės informacijos apie LITNET nepateikta. KTU informavo, kad per 2018 metus valstybės biudžeto lėšomis buvo įsigytos akademinio tinklo ir interneto prieigos 10Gbps paslaugos bei tarpmiestinio duomenų kanalų perdavimo paslaugos. Kiti LITNET patiriami kaštai finansuojami universitetų lėšomis.

1.4. VŠĮ „Plačiajuostis internetas” (PI) valdomas tinklas

PI tinklas skirtas teikti didmenines sparčiojo plačiajuosčio ryšio paslaugas vietovėse, kuriose tokios infrastruktūros nėra, ir plėtoti modernią, į ateitį orientuotą elektroninių ryšių infrastruktūrą, mažinančią skaitmeninę atskirtį

PI viso turi beveik 10 000 km. šviesolaidinių kabelinių linijų ir naudoja apie 3 000 km kitų operatorių šviesolaidinių linijų.

PI vykdė šiuos projektus:

- Projektas „Kaimiškųjų vietovių informacinių technologijų plačiajuostis tinklas RAIN“ (RAIN). Įgyvendinimo laikotarpis: 2005 - 2008 m., nutiesta 3 357 km šviesolaidinių linijų.
- Projektas „Kaimiškųjų vietovių informacinių technologijų plačiajuosčio tinklo RAIN plėtra“ (RAIN-2). Įgyvendinimo laikotarpis: 2009 - 2015 m., nutiesta 5 775 km šviesolaidinių linijų.
- Projektas „Plačiajuosčio ryšio infrastruktūros plėtra kaimo vietovėse“ (PRIP).

Įgyvendinimo laikotarpis: 2014 - 2015 m., nutiesta 485 km šviesolaidinių linijų.

- Projektas „Parama plačiajuosčio ryšio infrastruktūrai (II etapas)“ (PRIP-2).

Įgyvendinimo laikotarpis: 2016 - 2018 m., nutiesta 342 km šviesolaidinių linijų.

Pažymėtina, kad PI įgyvendina projektus pagal su Europos Komisija suderintas valstybės pagalbos schemas, kurios užtikrina infrastruktūros plėtrą tik baltosiose vietovėse, t. y. nedubliuojant esamos viešosios elektroninių ryšių infrastruktūros.

Investicijos į tinklo infrastruktūrą (CAPEX) už praėjusius 2018 metus (CAPEX) – 5 434,8 tūkst. Eur; veiklos sąnaudos už praėjusius 2018 metus (OPEX) – 3 413,8 tūkst. Eur.

1.5. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (VRM) valdomas tinklas

Vidaus reikalų telekomunikacinis tinklas (toliau – VRTT) kamieninio lygio žemėlapis orientacinio pobūdžio, linijų maršrutai žemėlapyje neatitinka faktinės jų vietos.

VRTT jungia objektus Vilniaus mieste, į kitus Lietuvos miestus paslaugos perkamos iš paslaugų teikėjų.

VRM duomenys apie perkamas tinklo ir įrangos ar jos talpinimo paslaugas:

- Interneto prieigos, duomenų ir balso perdavimo paslaugos perkamos iš VĮ „Infostruktūra“;
- Ryšių kabelių kanalų sistemos paslaugos perkamos iš AB *Telia Lietuva* (bendras ilgis 66,4 km).

VRM valdomas VRTT pradėtas diegti 1993 m., todėl apibendrintų duomenų apie finansines įrengimo sąnaudas (angl. CAPEX) nepateikta.

VRTT išlaikymo sąnaudos už 2018 metus (angl. OPEX): 470,3 tūkst. Eur.

Įrengti naujų VRM valdomų elektroninių ryšių tinklų VRM neplanuoja. Plėtoti esamą VRTT šiuo metu nenumatoma.

2. Apibendrinimas

- KVJUD ir VRM valdoma infrastruktūra įrengta labai ribotoje teritorijoje (atitinkamai Klaipėdoje ir Vilniuje), jų tinklai jungia išskirtinai tik šių institucijų ar jų sistemos įstaigas, objektus ir yra skirta tik jų poreikiams užtikrinti.

- ON, teikiant oro eismo valdymo, ryšių, navigacijos ir stebėjimo paslaugas, reikalinga tinklo infrastruktūra, jungianti tiesiausiu įmanomu maršrutu savo objektus, išvengiant tarpinių sujungimo taškų ir taip užtikrinant aukštus kokybės ir saugumo reikalavimus.

- PI tinklas įrengtas kaimiškiose ir nutolusiose vietovėse. Jo įrengimas didžiaja dalimi finansuojamas ES lėšomis, todėl plėtrai taikomi griežti ES reikalavimai (infrastruktūra įrengiama tik baltosiose teritorijose, nedubliuojant egzistuojančių viešųjų elektroninių ryšių tinklų, tačiau tinklo topografija modeliujama siekiant padengti kuo daugiau nutolusių gyvenviečių).

- LITNET jungia mokslo, studijų ir švietimo institucijų kompiuterių tinklus. Šio tinklo vartotojais gali būti išskirtinai mokslo ir švietimo institucijos. Apie LITNET įrengimo ir išlaikymo kaštus informacija pateikta nebuvo. Pažymėtina, kad LITNET iš esmės valdomas Lietuvos universitetų, kurių teisė autonomiškai vykdyti savo finansinę ir ūkinę veiklą įtvirtinta Lietuvos mokslo ir studijų įstatyme.

- KVJUD ir ON dalyvauja Susisiekimo ministerijos reguliavimo srities įmonių ir akcinių bendrovių valdomų elektroninių ryšių tinklų optimizavimo modelyje, todėl informacija apie KVJUD ir ON tinklų laisvus resursus ir apie tinklais siūlomas teikti paslaugas, jų teikimo sąlygas yra skelbiama viešai ir taip užtikrinamos sąlygos efektyviam valstybės resursų panaudojimui.

- 2018 metais buvo vykdomi VRM, ON ir PI tinklų plėtros projektai. VRM numatė tinklo plėtrą Vilniaus mieste, ON – sujungti savo objektus Kaune ir Karmėlavoje, PI – įgyvendino ES lėšomis finansuojamus projektus kaimiškiose vietovėse, kuriose nėra įrengta kitos infrastruktūros.

3. Išvados

- Įvertinus skirtingų tinklų topografiją, jiems keliamus kokybinius reikalavimus, o taip pat tinklus valdančių subjektų juridinį statusą ir veiklos sritis, iš surinktų duomenų šiuo metu nenustatytas poreikis ir realios galimybės infrastruktūros ar jos valdymo optimizavimui.

- Tikslinga tinklų vertinimo stebėseną atlikti ilgesnį laikotarpį, kadangi gauta informacija už 2018 m. nėra pakankama.

- Tikslinga papildomai informuoti tinklų valdytojus apie pareigą planuojant naujų tinklų įrengimą ar esamų tinklų plėtrą vadovautis Nutarimu patvirtintame Valstybės valdomų elektroninių ryšių tinklų plėtros planavimo tvarkos apraše nustatyta tvarka.